

Ważne zmiany Kodeksu wyborczego!

Data publikacji: 31.01.2018 16:00

Kodeks wyborczy - ustawa regulująca prawo wyborcze w Polsce. Zawiera przepisy dotyczące przeprowadzania wyborów parlamentarnych, wyborów prezydenckich, wyborów samorządowych i wyborów do Parlamentu Europejskiego, przepisy o warunkach ich ważności i przepisy karne za wykroczenia i niektóre przestępstwa popełnione przeciwko wyborom.

Już dziś (31.01.) wchodzi w życie nowelizacja Kodeksu wyborczego, która wprowadza dwukadencyjność wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zmienia definicję znaku „x” na karcie do głosowania, przewiduje możliwość głosowania korespondencyjnego tylko dla osób niepełnosprawnych.

Nowelizacja zmienia zapisy czterech ustaw: Kodeksu wyborczego oraz ustaw o samorządzie gminnym, powiatowym, wojewódzkim i o ustroju miasta stołecznego Warszawy.

Zgodnie z nową definicją znak „x”, stawiany przez wyborcę w kratce na karcie do głosowania przy nazwisku kandydata, to „co najmniej dwie linie”, które przecinają się w obrębie kratki. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych numerów list i nazw albo dopisków, w tym w kratce lub poza nią, nie wpłynie na ważność oddanego głosu.

Zgodnie z ustawą z głosowania korespondencyjnego będą mogli skorzystać tylko osoby niepełnosprawne o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Zamiar głosowania korespondencyjnego osoba niepełnosprawna będzie zgłaszać komisarzowi wyborczemu, który przekaze zgłoszenie do urzędnika wyborczego w gminie.

Możliwość ta nie będzie dostępna dla osób starszych i Polaków mieszkających za granicą. Nowela Kodeksu wyborczego przyjęta pierwotnie przez Sejm znosiła zupełnie możliwość głosowania korespondencyjnego. Senat opowiedział się za przywróceniem takiej możliwości tylko dla osób niepełnosprawnych.

Ustawa wprowadza dwa rodzaje komisji obwodowych: jedną ds. przeprowadzenia głosowania i drugą ds. ustalenia wyników głosowania. Obie komisje będą mogły wykonywać swoje czynności w obecności co najmniej 2/3 składu komisji.

Druga komisja zaczynać będzie pracę po zakończeniu głosowania w lokalu wyborczym. Pierwsza komisja będzie przekazywać drugiej między innymi urnę wyborczą, spis wyborców oraz niewykorzystane karty do głosowania. Po przeliczeniu głosów komisja ds. ustalenia wyników sporządzać będzie w dwóch egzemplarzach protokół z głosowania.

Od rozpoczęcia pracy przez obwodową komisję wyborczą do spraw przeprowadzenia głosowania do podpisania protokołu przez obwodową komisję wyborczą do spraw ustalenia wyników głosowania prowadzona będzie internetowa transmisja z lokalu wyborczego. Informacje o dostępie do transmisji będą podane co najmniej na 24 godziny przed rozpoczęciem głosowania na stronie internetowej PKW. W przypadku, gdyby transmisja była niemożliwa z przyczyn technicznych, czynności w lokalu wyborczym będą nagrywane a następnie udostępniane na stronie internetowej PKW.

Zgodnie z nowelą mężowie zaufania mają prawo obserwować prace każdej komisji - od obwodowej po Państwową Komisję Wyborczą - na każdym etapie jej prac; mogą być obecni w lokalu wyborczym podczas przygotowań do głosowania, samego głosowania, liczenia głosów i sporządzania protokołu. Mężowie zaufania zgodnie z ustawą mają prawo do obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu z wyborów do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

Nowela przewiduje też, że zarejestrowane w Polsce stowarzyszenia i fundacje, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, będą mogły wyznaczać po jednym obserwatorem społecznym do komisji obwodowych, okręgowych, rejonowych i terytorialnych. Obserwator społeczny będzie mógł być obecny podczas wszystkich czynności komisji do której został wyznaczony, a także być obecnym w lokalu wyborczym podczas przygotowania głosowania, samego głosowania, liczenia głosów i sporządzania protokołu.

Zgodnie z ustawą kadencja obecnej Państwowej Komisji Wyborczej wygaśnie w dniu rozpoczęcia kadencji Sejmu wybranego w wyborach w 2019 r. Prezydent RP powoła nową Komisję w ciągu 100 dni od zarządzenia wyborów do Sejmu. Zostanie ona obsadzona zgodnie z nowymi przepisami: siedmiu na dziewięciu jej członków ma być powoływanych przez Sejm a dwóch sędziów pochodzić będzie z Trybunału Konstytucyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego. Kandydaci wskazywani przez Sejm będą musieli posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska sędziego, lub mieć co najmniej trzyletni staż pracy jako prokurator, adwokat, radca prawny, albo być profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych.

Kandydaci wskazywani przez Sejm będą musieli posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska sędziego lub mieć co najmniej trzyletni staż pracy jako prokurator, adwokat, radca prawny, albo być profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych; ich kadencja będzie wynosić cztery lata, kadencja pozostałych dwóch sędziów wyniesie dziewięć lat, zaś osób mianowanych przez Sejm cztery.

Szef Krajowego Biura Wyborczego ma zostać powołany przez PKW w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy spośród trzech kandydatów przedstawionych przez ministra spraw wewnętrznych i administracji po zasięgnięciu opinii szefów kancelarii Sejmu, Senatu i Prezydenta.

W przypadku uzasadnionych zastrzeżeń PKW niezwłocznie poinformuje o tym szefa MSWiA, który przedstawi kolejne dwie kandydatury, również skonsultowane z szefami trzech kancelarii. Jeśli żaden z kandydatów na szefa KBW ponownie nie zostanie zaakceptowany, wtedy powoła go minister spraw wewnętrznych i administracji. Kadencja Szefa KBW trwać będzie 7 lat. PKW będzie mogła go odwołać przed upływem kadencji w uzgodnieniu z szefem MSWiA. Szef KBW nie może należeć do partii politycznej, nie może też być skazany za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego ani za przestępstwo umyślne skarbowe.

Według nowelizacji Państwowa Komisja Wyborcza powoła 100 nowych komisarzy wyborczych w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy na 5-letnią kadencję spośród osób mających wykształcenie wyższe prawnicze oraz dających rękojmię należytego pełnienia tej funkcji. Kandydatów na komisarzy przedstawi PKW szef MSWiA. W przypadku uzasadnionych zastrzeżeń do kandydatów na komisarzy wyborczych, PKW niezwłocznie informuje o tym ministra, który wskazuje nowych kandydatów. W przypadku niepowołania komisarzy przez PKW, powoła ich minister. Komisarze będą między innymi powoływać obwodowe komisje wyborcze i zarządzać druk kart do głosowania. Będą także zwierzchnikami urzędników wyborczych. Od 1 stycznia 2019 roku to komisarze będą dzielić gminy na okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Zgodnie z ustawą w każdej gminie działać będą urzędnicy wyborczy, powoływani przez Szefa Krajowego Biura Wyborczego. Będą oni tworzyć Korpus Urzędników Wyborczych. Urzędnik wyborczy musi mieć wykształcenie wyższe i być pracownikiem administracji rządowej lub samorządowej, albo jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych. Urzędnik taki nie będzie mógł wykonywać swojej funkcji w gminie, na obszarze której pracuje i – poza miastami na prawach powiatu - mieszka. Nie będzie mógł należeć do partii politycznej ani prowadzić działalności niedającej się pogodzić z pełnioną funkcją. Urzędnikiem wyborczym nie będzie mogła też być osoba, skazana za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe. Do zadań urzędników wyborczych należeć będzie między innymi przygotowanie i nadzór nad przebiegiem wyborów w obwodowych komisjach wyborczych, organizowanie szkoleń dla członków tych komisji a także dostarczenie kart do głosowania do obwodowych komisji wyborczych. Wynagrodzenie, jakie będzie otrzymywał urzędnik wyborczy, będzie proporcjonalne do czasu realizacji zadań.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami każdy wyborca będzie mógł prowadzić agitację wyborczą na rzecz kandydatów, jedynie do zbierania podpisów popierających zgłoszenia kandydatów wymagana będzie pisemna zgoda pełnomocnika wyborczego komitetu.

Prowadzenie agitacji wyborczej bez pisemnej zgody pełnomocnika wyborczego nie będzie stanowiło, jak dotychczas, wykroczenia. W ramach prowadzonej agitacji wyborczej nie wolno rozdawać przedmiotów o wartości

wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.

Obowiązek usunięcia materiałów agitacyjnych w ciągu 30 dni po zakończeniu kampanii wyborczej nie będzie dotyczył plakatów i haseł wyborczych oraz urzędzeń ogłoszeniowych znajdujących się na nieruchomości prywatnej, o ile zgodzi się na to jej właściciel.

Nowela wprowadza także inicjatywę uchwałodawczą w samorządach. W gminie do 5 tys. mieszkańców z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą może wystąpić co najmniej 100 osób, w gminie do 20 tys. - co najmniej 200, w gminie powyżej 20 tys. - co najmniej 300. W przypadku powiatu do 100 tys. mieszkańców inicjatywę ma co najmniej 300 osób, powyżej 100 tys. - 500. W województwie inicjatywę ma grupa co najmniej 1 tys. mieszkańców.

red./mat.pras./mat.PKW